

Document: *Archeologische Quickscan*
Plangebied: *Julianaweg 5, Hensbroek, gemeente Koggenland*
Adviesnummer: *16039*
Opsteller: *F.C. Schinning (archeoloog) & M.H. Bartels (senior archeoloog)*
Datum: *29-02-2016*

Advies westzijde	Vrijgeven
Advies oostzijde	Nader onderzoek in het kader van de AMZ-cyclus (kosten initiatiefnemer)

Vervolgtraject

Archeologie West-Friesland verzoekt de initiatiefnemer **een bureauonderzoek en PvA te laten opstellen en een archeologisch booronderzoek (karterende fase) te laten uitvoeren** door een archeologische instelling of bedrijf.

Archeologie West-Friesland verzoekt om **spoedig overleg te plegen** met de projectontwikkelaar om afspraken over het vervolgtraject te maken (M.H. Bartels, 06-30468593).

Archeologische Quickscan

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van Hike van der Mei (Rho Adviseurs voor Leefruimte) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de uitbreiding van Dekker Chrysanten B.V. aan Julianaweg 5 in Hensbroek, gemeente Koggenland (afb. 1). Op de locatie Julianaweg 5 is een chrysantenbedrijf met kassen gevestigd. Het ligt in de planning om het bedrijf in twee fases verder uit te breiden (afb. 2). Tijdens de eerste fase wordt de meest westelijke kas gesloopt en wordt op dezelfde plek een waterbassin geplaatst met distributie. Daarnaast worden de huidige kassen in westelijke richting uitgebreid.

Tijdens de tweede fase worden er nieuwe kassen geplaatst ten oosten van de huidige kassen, met daarnaast een waterbassin. De bedrijfswoning die in de huidige situatie binnen dit plangebied valt zal worden gesloopt. Ten oosten van de geplande uitbreiding zullen in het noorden en zuiden twee nieuwe bedrijfswoningen worden gebouwd. Ten slotte wordt er ten oosten van het bedrijf een waterberging gerealiseerd. De geplande ingrepen van beide fases zullen een totale oppervlakte van ca. 16,65 ha bedragen.

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied Julianaweg 5 (zwarte stippellijn) op een luchtfoto van het gebied.

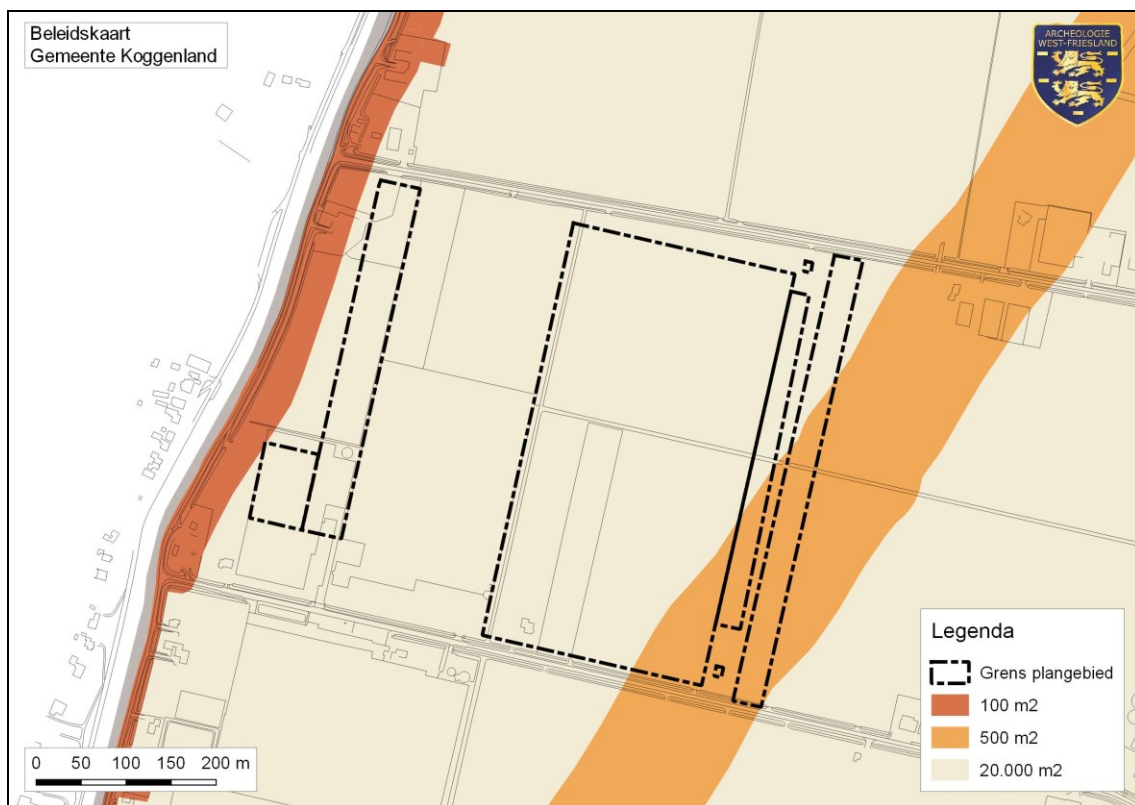
Afbeelding 2. Plattegrond van geplande wijzigingen aan Julianaweg 5.

2. Beleidskaart archeologie

In 2012 is door de gemeenteraad van Koggenland de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart vastgesteld. Deze archeologische kaart is in 2012 vervaardigd door Archeologie West-Friesland. Op deze kaart is aangegeven waar de bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingszones er zijn in de categorieën (zeer) hoog, middel en lage verwachting. De verwachting is gecombineerd met een beleidsadvies per archeologische verwachtingszone.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Koggenland uit 2012 valt het grootste gedeelte van het plangebied binnen het gebied met een Waarde – Archeologie 5 (afb. 3, lichtgrijze kleur). In dit gebied dient het aspect archeologie bij ingrepen van 20.000 m² en groter te worden meegewogen als de grondroerende werkzaamheden dieper dan 40 cm beneden maaiveld zullen reiken. De ingrepen ten behoeve van de nieuwbouw binnen het plangebied zullen deze vrijstellingsgrens niet overschrijden.

Een kleiner gedeelte van het plangebied in het oosten (ca. 2,2 ha) valt binnen het gebied met een Waarde – Archeologie 3 (kleur oranje). Op de archeologische beleidskaart betreft deze zone het veronderstelde bewoningslint langs de Weere. In dit gebied dient het aspect archeologie bij ingrepen vanaf 500 m² en dieper dan 35 cm te worden meegewogen. De ingrepen ten behoeve van de nieuwbouw zullen deze vrijstellingsgrens overschrijden.

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied Julianaweg 5 (zwarte stippellijn) op de archeologische beleidskaart van de gemeente Koggenland.

3. (Cultuur)historische achtergrond en archeologische en geologische bronnen

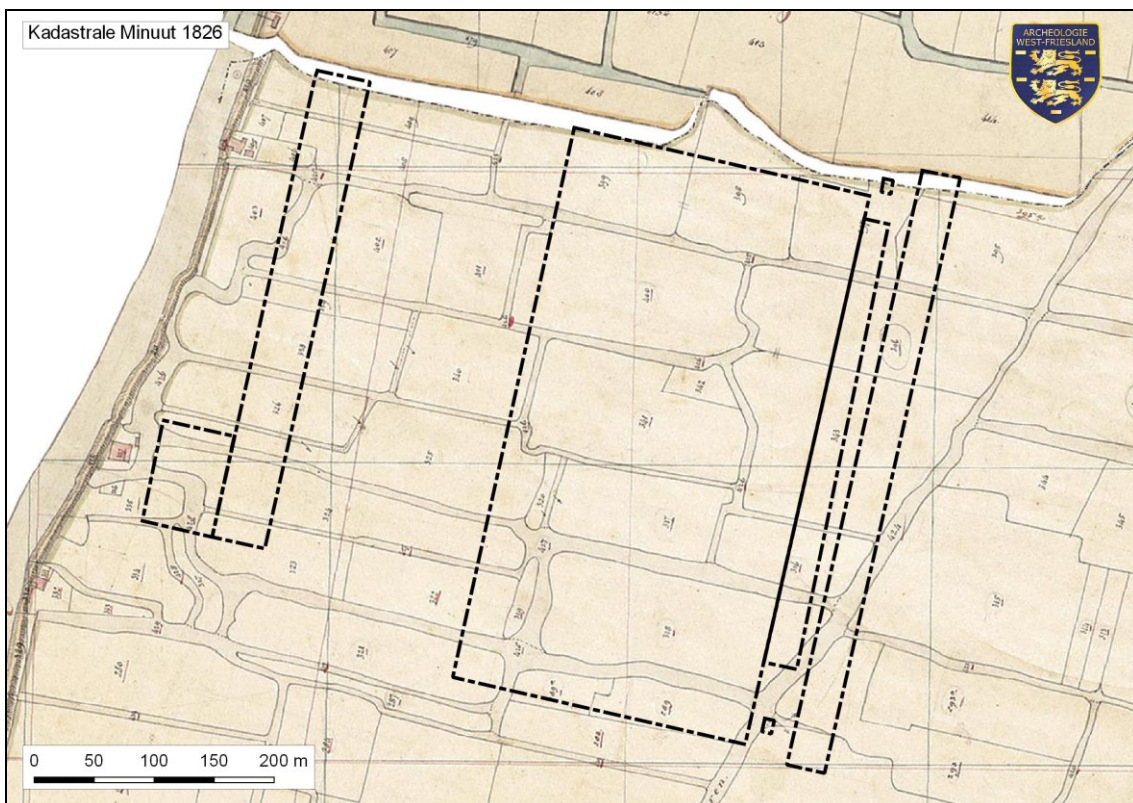
Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart van Johannes Dou (1651-1654, afb. 4) en de Kadastrale Minuut uit 1826 (afb. 5) is binnen het plangebied geen bebouwing te zien. Wel is de Weere goed zichtbaar. De oudste bewoning van het veengebied van Obdam en Hensbroek vond (zeer waarschijnlijk) plaats langs de Weere. Ten zuiden van het plangebied is het oude kerkterrein van Hensbroek gelegen (CHW-code WFR276A: Monumentnummer 10843; CMA-code 19E-016). De vondsten die zijn aangetroffen op dit kerkterrein van Hensbroek ondersteunen deze veronderstelling (Archis-waarnemingsnummers 7990, 17780, 37716 en 37719). Men woonde in deze periode direct op het veen. De boeren in het gebied hebben, vermoedelijk na de overstroming in 1248, hun woningen verplaatst van de Weere naar de huidige locatie langs de Dorpsstraat. Hoewel het landschap rondom de Weere door de ruilverkaveling flink is aangetast, is het nog wel mogelijk dat diepere sporen van de Middeleeuwse bewoning lokaal aanwezig zijn. De bewoning langs de Weere vond waarschijnlijk plaats tussen 1000 en 1250 (Klooster & Visser-Poldervaart 2007). Een deel van het plangebied valt binnen de zone waar deze verwachting geldt (afb. 3). De zone rondom de Weere is niet opgenomen in de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). Deze is wel opgenomen in de archeologische beleidskaart van de gemeente Koggenland.

Op basis van de geologische ontstaansgeschiedenis van dit deel van West-Friesland geldt een zeer lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. De direct onder het maaiveld aanwezige mariene afzettingen hebben nooit aan het oppervlak gelegen. Veengroei trad vrij snel op nadat de afzettingen door het zeegat van Bergen zijn neergelegd. Gezien de zeer natte omstandigheden in de prehistorie, geldt binnen het plangebied een zeer lage verwachting voor vindplaatsen uit deze periode. Deze zeer lage verwachting is in het westelijk deel van het plangebied vertaald in een vrijstellingsgrens van 20.000 m².

Op 2 december 2015 is door Archeologie West-Friesland een inventariserend veldonderzoek en oppervlaktekartering uitgevoerd op het perceel De Weelde in Obdam. Dit onderzoek vond aan de oostkant van het veronderstelde bewoningslint plaats. Uit dit onderzoek is gebleken dat er binnen het plangebied geen Middeleeuwse huisplaatsen aanwezig zijn. Op basis van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat mogelijk niet de hele zone langs de Weere bewoond is geweest in de Late Middeleeuwen. Het plangebied Julianaweg 5 ligt echter dicht bij het oude kerkterrein (ca. 200 m afstand).

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied Julianaweg 5 (zwarte cirkel, bij benadering) op de kaart van Dou (1651-1654, Collectie Westfries Archief).

Afbeelding 5. De ligging van het plangebied Julianaweg 5 (zwarte stippellijn) op de Kadastrale Minuut uit 1826.

4. Conclusie

Op de locatie Julianaweg 5 is het bedrijf Dekker Chrysanten B.V. gevestigd. Het ligt in de planning om het bedrijf in twee fases verder uit te breiden met een totale omvang van ca. 16,65 ha. Binnen het plangebied geldt aan de westzijde (ca. 14,45 ha) een lage verwachting voor alle perioden. De ingrepen binnen dit gedeelte overschrijden de vrijstellingsgrens van 20.000 m² die volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Koggenland geldt niet. Binnen het plangebied geldt aan de oostzijde (ca. 2,2 ha) een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. De ingrepen binnen dit gedeelte overschrijden de vrijstellingsgrens van 500 m².

5. Advies

Oostzijde

Op basis van de geplande uitbreiding en de hoge archeologische verwachting binnen het plangebied aan de oostzijde, is een archeologisch onderzoek in de het kader van de AMZ-cyclus vereist. Dit archeologisch onderzoek dient in de eerste plaats te bestaan uit een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van een karterend booronderzoek. Als leidraad voor het booronderzoek dient een door het bevoegd gezag goedgekeurd Plan van Aanpak te worden opgesteld.

Het doel van het karterend booronderzoek is het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van Middeleeuwse bewoning langs de westzijde van de Weere binnen het plangebied. Gezien het feit dat huisplaatsen een spreiding van vondstmateriaal zullen achterlaten in de ondergrond worden de boringen vrij dicht op elkaar gezet. In eerste instantie zullen de boringen om de 10 meter gezet worden. Zodra er vondstmateriaal aanwezig is zal het boorgrid nader verdicht worden.

Na afloop van het booronderzoek worden de gegevens uit de quickscan, samen met de resultaten van het booronderzoek en het advies voor vervolgstappen opgenomen in een archeologische briefrapportage.

Archeologie West-Friesland kan een dergelijk onderzoek uitvoeren, maar het kan ook door een archeologisch bedrijf worden uitgevoerd. De kosten van een dergelijk onderzoek zijn voor rekening van de ontwikkelaar.

Op basis van bovengenoemd archeologisch onderzoek zijn in principe vier opties mogelijk:

- het terrein wordt vrijgegeven, omdat er geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
- indien blijkt dat de archeologische resten grotendeels zijn verstoord kan er een bouwbegeleiding worden geadviseerd;
- archeologische waarden worden in de bodem veiliggesteld (behoud in situ). Indien niet dieper dan 40 cm wordt verstoord, is het mogelijk eventuele archeologische resten in situ te bewaren;
- archeologische waarden worden opgegraven.

Archeologie West-Friesland verzoekt om spoedig overleg te plegen met de projectontwikkelaar om afspraken over het vervolgtraject te maken (M.H. Bartels, 06-30468593).

Westzijde

Vanwege de lage archeologische verwachting voor de westzijde binnen het plangebied, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk. Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

6. Bronnen

Archis 3.0

Gemeente Koggenland, 2012. Beleidskaart Archeologie (vastgesteld door de gemeenteraad in 2012).

Kadastrale Minuutplan 1826, Gemeente Hensbroek, sectie A, genaamd Westzij, eerste en tweede blad (beeldbank.cultureelerfgoed.nl).

Klooster, B. & M. Visser-Poldervaart, 2007. *Archeologisch afwegingskader ten behoeve van de buitengebieden van de voormalige gemeente Obdam, gemeente Koggenland*. SCENH-rapport Cultuurhistorie 102. Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Wormer.

Westfries Archief

7. Geldigheid

Indien de bouwplannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe bouwplannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

01-03-2018